

Οι Κνώσσιοι ἔζειλαν ἡδη χιλίους σρατιώτας πρὸς τοὺς Αἰτωλούς, καὶ εἰς τὸ τέλος τοῦ πολέμου καὶ τὰ δύω Κράτη ἐδυναμώνυτο μὲ σρατιώτας ἀπὸ τὴν Κρήτην.

ΤΜΗΜΑ Β'.

Η διγόνοια μεταξύ Αἰτωλῶν καὶ Αχαιῶν ὥντας εὴν ἀρχὴν ἔνα μίγμα ἀκατασάτου πολέμου, καὶ ἐμπερδεμένων διαπραγματεύεσθαι, ἐφθασεν εἰς πολέμον τακτικὸν, εἰς τὸν ὅποῖον κάθε φατρία ἐγνώριζε, ποιὸν ἢμποροῦσε νὰ λογιάσῃ ὡς φίλον, καὶ ποῖον ὡς ἔχθρον. Ο Φίλιππος τώρα ἐπροχωροῦσε διὰ τῆς Θεσσαλίας καὶ τῆς Ηπείρου μὲ σκοπὸν νὰ εἰσβαλῇ εἰς τὴν Αἰτωλίαν. Εἰς τὸ μεταξύ τοῦτο, ὁ Δορύμαχος, καὶ ἔνας ἄλλος ἀρχηγὸς τῆς Αἰτωλίας, ἔκαμαν συνωμοσίαν, νὰ πλακώσουν ἔξαφνα τὴν Αχαικὴν πόλιν τῆς Αἴγειρας, κειμένην εἰς τὰ παράλια τοῦ Κορινθιακοῦ Κόλπου. Οι Αἰτωλοὶ, διαβάντες διὰ νυκτὸς τὸν Κόλπον, ἀπέβησαν πλησίον τῆς πόλεως. Εἶκοσι ἀνθρώποι ἐπῆγαν ἐμπεδὸς, συνωδευμένοι ἀπὸ ἔνα λειποτάκτην τῆς φρουρᾶς, ὁ ὅποῖος τοὺς ἔφερε μέσα εἰς τὴν πόλιν ἀπὸ αργιμνὰ καὶ ἀπὸ ἔνα ἔηροπόταμον. Αὐτοὶ ἐπλάκωσαν ἔξαφνα μίαν θυρίδα, ἐσκότωσαν τὸν φύλακα, καὶ ἄνοιξαν τὰς θύρας εἰς τοὺς συντοπίτας των, οἱ ἀποῖοι ἔχωθησαν μέσα, καὶ παρευθὺς ἐπεσαν εἰς τὸ γδύσιμον. Αὐτὴ δύως ἡ ἀδιάκριτός των λαιμαργία ἐγλύτωσε τὴν πόλιν ἐπειδὴ, ἐνῷ αὐτοὶ ἦτον ἀνάκατα σκορπισμένοι εἰς τὰ ὄσπτητα, οἱ ἐγκάτοικοι ἐσυνάγθησαν εἰς ἔνα ψήλωμα, τὸ ὅποῖον, ἀγκαλὰ καὶ ἀνοχύρωτον, ἐγρήσιμευε μόλον τοῦτο ὡς ἀκρύπολις. Ο Δορύμαχος ἐπῆγεν ἐπάνω τους, καὶ ἔγινε μάχη χρατερὰ, καθότι, οἱ μὲν πολεῖται ἐπολεμοῦσαν διὰ τὰ ὄσπτητα τους καὶ τὰ παιδιά τους, οἱ δὲ Αἰτωλοὶ διὰ τὴν ζωὴν τους. Τέλος πάντων οἱ Αἰτωλοὶ ἀρχισαν νὰ ὑποχωροῦν, καὶ οἱ ἐναντίοι των ἐνθερρύνομενοι περισσότερον, τοὺς κατέπρωγγαν διυστώ-

τερα, ὡς που τοὺς ἐκρήμνισαν κατακέφαλ' ἀπὸ τὸ Ψηλωμα. Πολλοὶ ἀπὸ ἔκεινους ἐσφάγησαν, πολλοὶ ἐχάθησαν ἀπὸ τὸ καταπάτημα καὶ τὸ σρύμωμα ὀλόγυρα εἰς τὰς θύρας, καὶ πολλοὶ ἄλλοι, ὅπου ἐγλύτωσαν ἀπὸ τὸν κίνδυνον τοῦτον, εἰς τὴν βιάσιν τους νὰ φύγουν, ἐπεισαν ἀπὸ κρημνούς. Ολίγα ἀπομεινάρια ἔφθασαν εἰς τὰ πλοῖα, καὶ αὐτὰ καταφρονημένα, ἐπειδὴ ἔγασαν τὰ δπλατων· ὅθεν ὁ σόλος ἔκαμψ πανιὰ νὰ ἔσται περάσῃ τὸν Κόλπον, κατεντροπιασμένος καὶ γαλασμένος.

Κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν ὁ Λυκοῦργος, ὁ Βασιλεὺς τῆς Λακεδαιμονίου, ἐκτύπησε τὴν Μεγαλόπολιν, καὶ ὁ Εὐρυπίδης, ὁ ὄπερος ἐξ ὀνόματος τῶν Αἰτωλῶν ἔζουσίαζε τὴν Ηλιδα, ἐλεηλάτησε τοὺς τόπους τῆς Δύμης, τῶν Φαρῶν, καὶ τῆς Τριταίας. Αἱ δυνάμεις τῶν Κυβερνήσεων τούτων τὸν ἐκτύπησαν ἐνωμέναι εἰς τὴν ἐπιστροφὴν του, ὅμως αὐτὸς τὰς ἐγάλασε, καὶ ἔχνει μετῆκεν εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Δύμης. Αἱ τρεῖς πόλεις λοιπὸν ἐπρόστρεξαν διὰ Εοήθειαν εἰς τὸν στρατηγὸν τῶν Αγαιῶν, τὸν νεώτερον Λαρατόν, υἱὸν τοῦ ἐλευθερωτοῦ τῆς Σικυῶνος. Η πρεσβεία των ὅμως τὸν ηὔρε πολὺ δυσκολευμένον. Αὐτὸς, ἐπειδὴ οἱ Αχαιοὶ ἐλειψαν τοῦ νὰ πληρώσουν τὰ δσα ἐχρεωτοῦσαν εἰς τοὺς μισθωτούς των διὰ τὰς εἰς τὸν οὔτερον πόλεμον ἐκδουλεύσεις, δὲν ἦμποροῦσε δι' αὐτὸν νὰ συνάξῃ ἀρχετὸν σῶμα εἰς τὴν παροῦσαν γρείαν. Η δυσκολία αὐτὴ, ἐνωμένη μὲ τὴν μεγάλην ἀμέλειαν καὶ δειλίαν, ὅπου αὐτὸς ἔδειγγεν εἰς τὴν ὁδηγίαν τῶν πολεμικῶν πράξεων, ἀφῆσε τοὺς δυσυχεῖς συμμάχους του χωρὶς ἀνακούφισιν, ὡς που ἐξενοχωρήθησαν νὰ πάρουν μέτρον, ὅπου ἔδιδεν ὀλευθεριώτατον παράδειγμα. Αὗτοὶ ἐσυμφώνησαν νὰ μὴν πληρώσουν τὰς συνεισφοράς των εἰς τὴν Συμμαγίαν, μολανότι ἥτον ἀπὸ τοὺς πρώτους αὐτῆς θεμελιωτὰς, καὶ νὰ μεταχειρισθοῦν τὰ ἄσπρα τους εἰς πληρωμὴν μισθωτῶν διὸς ιδίαν τους διαφένδευσιν.

Εύθυνς ὅπου δὲ Φίλιππος ἐμβῆκεν εἰς τὴν Ηπειρον, ἐνώπιον μὲν αὐτὸν οἴαι αἱ δυνάμεις ἔκεινου τοῦ τόπου. Αὐτάραντα ἐμβῆκεν εἰς τὰ γύρω πατέρα τῶν Αἰτωλῶν, χωρὶς νὰ τοὺς δώκῃ καιρὸν νὰ ἔτοιμασθοῦν, ἡμποροῦσεν ἵσως νὰ τελειώσῃ ὄγλιγωρα τὸν πόλεμον. Αὐτὸς δῆμως παρεσύρθη ἀπὸ τοῦτο διὰ τὰς καταπείσεις τῶν Ηπειρωτῶν, οἱ ὁποῖοι τὸν παρεκάλεσαν πρῶτα νὰ πολιερχήσῃ ἕνα φρούριον, τὸ ὅποιον κυριεύοντες, ἥλπιζαν νὰ ἡμπορέσουν νὰ πάρουν ὅπισω τὴν Αμβρακίαν ἀπὸ τοὺς Αἰτωλούς. Εἰς τὸ μεταξὺ τοῦτο, ὁ Σχώπας ἐσύναξε τὰς δυνάμεις τῶν συμπατριωτῶν του, καὶ διὰ μέσου τῆς Θεσσαλίας, τὰς ἐμβασεν εἰς τὴν Μακεδονίαν. Αὐταὶ ἐλεηλάτησαν πολὺν τόπον, καὶ φθάσαντες εἰς τὴν πόλιν Δῖον, ἀπὸ τὴν ὅποιαν οἱ ἔγκατοικοι ἔφυγαν, καθὼς τοὺς εἶδαν νὰ τλησιάζουν, τὴν ἔκαυσαν καὶ τὴν ἀφάνισαν, μὴ λυπηθέντες μήτε τὰ ὠραῖα κτίρια τῶν Ναῶν, μήτε τὰς οἰκοδομὰς ὅποιη ἐχρησίμευαν εἰς ἀνάπτασιν τῶν προσκυνητῶν, ὅποιη ἐσυνάζοντο ἐκεῖ πολλότατοι εἰς τὰς κατὰ καιρούς πανηγύρεις. Επέστρεψαν λοιπὸν εἰς τὴν πατρίδα θριαμβευταὶ φορτωμένοι λάφυρα, καὶ βέβαιοι, ὅτι κανεὶς δὲν ἡμπορεῦσε νὰ τολμήσῃ νὰ εἰσβάλῃ εἰς τὸν τόπον τους. Ο Φίλιππος δῆμως, ἀφοῦ ἀκυρίευσε καὶ παρέδωκεν εἰς τοὺς Ηπειρώτας τὴν πόλιν, ὅποιη ἐπολιορκοῦσεν, ἐξηκολούθησε τὴν κατὰ τῆς Αἰτωλίας ἐκτραπείν του. Μ' αὐτὸν ἐνώθησαν πολλοὶ Λακαρνάνες, ἐνῷ διέσπασεν αὐτὸν τὸν τόπον τους· καὶ οὕτως ἐστρατοπέδευσε πλησίον τοῦ ποταμοῦ Αχελώου, καὶ ἐκεῖθεν ἐχαλαύσας τοὺς τόπους τοῦ ἔχθροῦ χωρὶς καμμίαν ἀνθίσασιν. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην, Πρέσβεις ἐγάλιψαν πρὸς αὐτὸν ἀπὸ τοὺς Αχαιοὺς νὰ τοῦ ζητήσουν τὴν παρουσίαν του, καὶ τὴν Βούθειάν του εἰς τὴν Πελοπόννησον· αὐτὸς δῆμως, ἀποκρινόμενος, ὅτι ἤθελε νὰ σκεφθῇ τὰ ζητήματά τους, τοὺς ἐβάσαξε μαζί του, καὶ ἐξηκολούθησε νὰ ἐμβαίνῃ παραμέσα εἰς τὴν

Αίτωλίαν. Εκυρίεύσαν ἐκεῖ καὶ κατεδάφισε διαφόρους πόλεις καὶ ὄχυρὰ φρεύρια, καὶ τέλος πάντων ἔμβηκεν εἰς τὴν σημαντικὴν πόλιν τῶν Οἰνιάδων, κειμένην ἐπὶ τοῦ γορίου τοῦ Αχελώου. Τὴν πόλιν αὐτὴν τὴν ωγύρωσε μὲν ἐπιμέλειαν διὸς νὰ τοῦ χρησιμεύῃ ὡς ναύσαλμος καὶ ὡς λιμὴν, διὸς τοῦ ὄπειρου νὰ ἀπερνᾷ εἰς τὴν Χερσόνησον. Οπόταν αὐτὸς κατεγίνεται εἰς τοῦτα τὰ ἔργα, τοῦ ἐφθασαν εἰδήσεις απὸ τὴν Μαχαδονίαν, ὅτι οἱ Δαρδάνιοι, ἔθνος γαιτονικὸν καὶ θάρβαρον, ἔτοιμαζόντο νὰ εἰσβῆλουν εἰς τὴν Μαχαδονίαν. Εκίνησα λοιπὸν ἐκεῖ βιασικά, καὶ οἱ Δαρδάνιοι, ἔκούσαντες ὅτι ἐπέστρεψεν, διέλυσαν τὸ σράτευμά τους, μολονοποῦ ἦταν φθασμένοι ὡς τὰ σύνορα. Ο Φίλιππος λοιπὸν, ὅταν εἶδεν, ὅτι δὲν ἦτον πλέον κίγμυνας, διέλυσε τοὺς Μαχαδόνας διὰ νὰ συνάξουν τὸ θέρος.

Ἐφθασε τώρα ὁ καιρὸς, ὅτε οἱ Αίτωλοι ἔμελλαν νὰ κάμουν τὴν χρονικὴν ἐκλογὴν τοῦ σρατηγοῦ των, ή ὅποια ἐγίνετο περὶ τὴν φθιγοπωρινὴν ἴσημερίαν. Ο Δορύμαχος ἐκλέχθη, καὶ ἔκαμε παρευθὺς εἰσβολὴν εἰς τὴν Ηπειρον, εἰς τὴν ὥποιαν αὐτὰς, ὅχι μόνον ἐλεηλάτησε τὸν τόπον εἰς τράπον πολὺ ὀλεύριώτερον ἀπὸ τὸν συνειθιαμένον, ἀλλὰ καὶ ἐξύβρισε φανερὰ ὅτι ἐνοιμίζετο ἀξιότιμον καὶ ιερὸν ἐκείνους τοὺς καιροὺς, κατακαύσας τὸ Μαντικὸν Δάσος, καὶ τὸν ναὸν τῆς Δωδώνης, τὴν παλαιοτάτην καὶ σεβασμιωτάτην καθέδραν τῆς Ελληνικῆς Θρησκείας.

Οι Αίτωλοι ἦταν ἐμβασμένοι εἰς τὴν πατρίδα, καὶ ὁ χαιμῶν προχωρημένος, ὅταν ὁ Φίλιππος ἐφθασεν ἀξαφνώσεις τὴν Κόρινθον ἐνα καιρὸν, ὅποιο οὔτε οἱ φίλοι, οὔτε οἱ ἔχθροί του τὸν ἐπρόσμεναν. Εκλεισε τὰς θύρας τῆς πόλεως, ἐπικάρε τὸν δρόμον μὲν φυλακάς, καὶ ἔστειλε ταχυδρόμους εἰς τὰ Αχαϊκὰ Κράτη, διορίζωντας ποῦ νὰ συναχθοῦν· καὶ τόσον ἴπετυχαν αὐτὰ τὰ προφυλακτικά του μέτρα, ὡς εἴναι ἐπάγκαινεν εἰς τὸν διωρισμένον τῆς συνάξεως τόπον, ἐντάμωσε, καὶ ἐγάλασε κατακράτος τὸν Εύρυπίδην, τὸν Αἰ-

ΕΡΓΑ ΛΙΤΩΝ ΕΠΙΤΗΜΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΝΟΣΟΥ ΠΕΙΡΑΙΑΣ

τωλὸν σρατηγὸν, ὁ ὅποῖος ἔμβαινεν ὅλοὲν εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Σικυῶνος μὲν μεγάλον σῶμα Ἡλείων καὶ μισθωτῶν, μὴν ἔχωντας τελείως εἴδησιν, ὅτι εύρισκετο συμμάχου Μαχεδονικὸν σράτευμα. Μετὰ τὸ κατόρθωμα τοῦτο, ὁ Φίλιππος ἐνώθη μὲν τοὺς Αχαιοὺς, οἱ ὅποῖοι τοῦ ηὔξησαν τὰς δυνάμεις ἕως δέκα χιλιάδας. Διάφοραι πόλεις ἐκυριεύθησαν ἀπὸ τὰς συμμαχικὰς δυνάμεις, καὶ ἐδόθησαν ὅλαι ἀπὸ τὸν Φίλιππον εἰς τοὺς Αχαιούς· καὶ τὸ σράτευμα, μὲν τὸ ἔμβασιά του εἰς τὸν τόπον τῶν Ἡλείων, ἐπλουτίσθη ἀπὸ τὰ λάφυρα ἔκεινης τῆς περιοχῆς, ὃποῦ δὲν εἶχε τὸ ταῖρι της κατὰ τὴν τελειότητα τῆς καλλιεργίας, ἐπειδὴ ὁ λαὸς ἔκεινου τοῦ τόπου ἔχαιρετο γῆν, ἐκ φύσεως εὐτυχῆ, κάρπιμον, καὶ ὥραίαν, εἰς τὴν ὅποιαν ἔζησε πολλοὺς αἰῶνας ἀνενόγχητος ἀπὸ πολέμους, ὑπὸ τὴν προσασίαν τοῦ ἱεροῦ του χαρακτῆρος, ὡς ὑπηρέτης τοῦ Ολυμπίου Διὸς, καὶ ὡς διευθυντὴς τῶν ἔκεινου ἕορτῶν. Οὕτως ἀσφαλισμένος ὁ λαὸς τῶν Ἡλείων ἐναντίον πάσης ἐφόδου, ἀντὶ νὰ περιορίσῃ τὴν κατοικίαν του, καθὼς οἱ ἄλλοι Ελληνες, μέσα εἰς τὰ τείγη μιᾶς πόλεως, ἔζουσεν εἰς τὰς πεδιάδας του, καὶ ἔξωδευτα εἰσοδούματά του εἰς σολισμὸν τῶν ἀσπητίων τῆς ἔζοχῆς του, καὶ εἰς καλητέρευτιν τῶν ὑποσατικῶν του. Οθεν εύρισκοντο μεταξὺ αὐτοῦ οἰκογένειαι πλούσιαι, αἱ ὄποιαι, εἰς δύω καὶ τριῶς ἀκολούθους γενεᾶς, δὲν ἐπάτησαν ποτὲ τὸ ποδάριον μέσα εἰς τὴν πόλιν. Η ἱερότας τῆς γῆς των παρεβιάσθη, καθὼς εἴδαμεν, διὸ μίαν διχόνοιαν μὲν τοὺς Αρκαδίους, εἰς τὸν χαιρὸν τῆς ὅποιας, ἡ προεδρία τῶν Ολυμπιακῶν ἕορτῶν κατεστήθη ἀντικείμενον ἀρματωμένης φιλογεικίας. Τὰ παραβιασμένα τους τότε προνόμια, δὲν ἐπεμελήθησαν ποτὲ νὰ τὰ ἔσαναποκτήσουν, προτιμῶντες ἀνόητα, ὡς φαίνεται, τὸν κίνδυνον καὶ τὸν θόρυβον τοῦ πολέμου, ἀπὸ τὴν ἀσφαλῆ ἀπόλαυσιν τῆς ἡσυγίας. Η κλίσις των ὅμως διὰ τὴν ἀγροτικὴν ζωὴν ἔξακολουθοῦσε πάντοτε ἡ ίδια, μολονότι δὲν εἶχε πλέον τὴν ἀσφαλείαν,

έποιη τὴν ἐζωγονοῦσεν· διὰ τοῦτο, αἱ ζημίαι δποῦ ὑπέφερναν ἀπὸ κάθε ἐπιδρομὴν κατεσαίνοντο ὑπερβολικὰ μεγάλαι.

Τὸ φέρσιμον τοῦ Φιλίππου, ὡς σρατηγοῦ τοῦ συμμαχικοῦ σρατεύματος, ἦτον ἔως τώρα μετριόφρον, καὶ ἀξιαγάπητον· καὶ τόσον μὲ τὰς ἀρετὰς αὐτὰς, καθὼς καὶ μὲ τὴν σρατιωτικήν του ἀξιότητα, ἀπέκτησε τὴν μεγίστην ὑπόληψιν τῶν Πελοποννησίων. Εἶγε μολοντοῦτο συμβούλους, δποῦ τὸν παρεκενοῦσαν νὰ πρᾶξῃ διαφορετικὰ, μεταξὺ τῶν ὅποιων ἦτον κάποιος Απελλῆς, δποῦ ἐστάθη ἐνας τῶν συντρόπητῶν του, καὶ πλέον ἡγαπημένος καὶ ἐμπιτευμένος φίλος του. Αὐτὸς ἤθελε νὰ καταφέρῃ τοὺς Αχαιοὺς εἰς τὴν ἴδιαν κατάστασιν μὲ τοὺς Θετσαλοὺς, οἵ δποῖαι τῷντι, κατὰ μὲν τὸ φαινόμενον, ἐκυβερνῶντο ὡς λαὸς ἀνεξάρτητος, κατὰ δὲ τὸ πρᾶγμα, ὡς ὑπήκοοι τῆς Μακεδονίας. Διὰ νὰ τοὺς σκύψῃ ἀπὸ ὀλίγον κατ’ ὀλίγον εἰς τὸν Ζυγὸν, ἄρχισε νὰ τοὺς μεταχειρίζεται εἰς ὅλας τὰς περιτάσεις ὡς κατωτέρους τῶν Μακεδόνων, τοὺς δποίους ἐσυγχώρησε νὰ πιάνουν ὅτι καταλύματα ἤθελαν, ἀκόμη κι’ ἀν ἐδιάλεγαν κι’ ἐκεῖνα ὅποῦ ἦταν ἥδη πιασμένα ἀπὸ τοὺς σρατιώτας τῶν Αχαιῶν· καὶ περισσότερον ἀπ’ αὐτὸ, νὰ πέργουν ἀκόμι κι’ ἀπὸ τοὺς συμμαχούς τὰ λάφυρα, δποῦ ἐκεῖνοι ἐσύναζαν. Ακολούθως, ἐπρόσαξε, τοὺς ἀνθρώπους του νὰ βάζουν χέρι ἐπάνω τῶν Αχαιῶν δι’οὐτιδανὰς αἰτίας, καὶ νὰ τοὺς ξυλοκοποῦν, ἀγκαλὰ καὶ κανεὶς ἄλλος, ἐξαιρουμένων τῶν ἴδιων τους ἀξιωματικῶν, δὲν εἶγε νόμιμον ἐξουσίαν νὰ τοὺς φυλακώνῃ, ἢ νὰ τοὺς παιδεύῃ. Ανίσιως δὲ κανεὶς παρεπονεῖτο διὰ τὴν ἀδικίαν, ἢ ἐδιαφένδευε τοὺς ἀδικουμένους, ἥρχετο προσωπικῶς ὁ ἴδιος καὶ τὸν ἔσεργεν εἰς φυλακήν. Τοῦτο ὅμως ὄγλιγωρα ἐδιορθώθη, ἐπειδὴ νέοι τινὲς Αχαιοὶ παρεπονέθησαν ἐναντίον τοῦ Απελλοῦ εἰς τὸν Αράτον (τὸν πατέρα), ὁ δποῖος τοὺς ἐπαρρησίασεν εἰς τὸν Φιλίππον, καὶ ἐκεῖνος, ἀκούσας τὰ δικαιολογήματά των, τοὺς ἐβαθμίωσεν, ὅτι τὰ τέτοια πράγματα δὲν θὰ ἐπα-

ναληφθούν, καὶ παρήγγειλε τὸν Απελλῆν νὰ μὴν προσάζῃ ποτὲ τοὺς Αχαιοὺς, εἰμὴ μὲ τὴν ἀδειὰν τοῦ ιδίου ἐκείνων σρατηγοῦ.

Ο Φίλιππος εἰσέβαλεν ἀκολούθως εἰς τὴν Τριφυλίαν, περιογὴν παραθαλάσσιον, γειτονεύουσαν μὲ τὴν Μεσσηνίαν καὶ Ηλείαν. Εδῶ τοῦ ἀντεῖσθη τὸ σράτευμα τῶν Ηλείων μὲ ἔνα συμβολικόν σῶμα σταλμένον ἀπὸ τοὺς Αἰτωλοὺς, καὶ τὰ δύο μέτρα τὴν ὁδηγίαν τοῦ Φιλίδα, Αἰτωλοῦ σρατηγοῦ. Ο σρατηγὸς αὐτὸς ἀμοίρασε κατ' ἀργάς τὰς δυνάμεις του, νὰ διαφεύγουσιν τὰς διαφόρους πόλεις· ύπόταν ὅμως ὁ Φίλιππος ἐκυρίευσε μίαν ἀπὸ τὰς δυνατωτέρας αὐτῶν, ὁ Φιλίδας ἀπεφάσισε νὰ συνάξῃ δῆλας του τὰς δυνάμεις μέσα εἰς τὴν πόλιν Αέπρεον. Πρὶν ἀφῆσῃ τὴν πόλιν, τὰν ὄποιαν ὁ ἴδιος αὐτὸς ἐπεχειρίσθη νὰ διαφεύγει, ἐλεγχάτησε διαφόρους πόλεις τῶν φίλων του, καὶ τοῦτο ἵσως ἔφερε σὴν ἀκριβὴ τὴν κοινὴν δυσαρέσκειαν κατὰ τὸν Αἰτωλῶν, ὡς τυραννικῶν ἔξουσιας, καὶ ὡς ἀπίστων συμμάχων, τὴν ὄποια, ἐνωρένη μὲ τὸν φόβον τῶν Μακεδονικῶν σράτευμάτων, φαίνεται ὅτι ἐσύντεινε νὰ κινήσῃ ὅλους τοὺς Τριφυλίους νὰ τοὺς ἀπαρνηθοῦν. Ως καὶ αὐτοὶ οἱ Λεπρεᾶται, μολογότει εἶγαν μέσα εἰς τὴν πόλιν τους τρεῖς χιλιάδες στρατιώτας μάζα μὲ τοὺς μισθωτοὺς τῶν Αἰτωλῶν, Ηλείων, καὶ Λακεδαιμονίων, ἀπεφάσισαν νὰ τραβιγθοῦν ἀπὸ τοὺς παρόντας συμμάχους των, καὶ νὰ ἐνωθοῦν μὲ τοὺς Αχαιούς. Επιασταν λοιπὸν θέσιγ ρέσα εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἐπρόβλεψαν εἰς τὴν φρουράν νὰ ἀναγωρήσῃ. Ο Φιλίδας κατὰ πρῶτον δὲν ἔστερξεν, ἐπειδὴ ἐνθαρρύνετο εἰς τὰς δυνάμεις του, καὶ εἰς τὴν ἀκρόπολιν ὅποῦ ἐκυρίευε· διέπωντας ὅμως, ὅτι εἰ πολλῶν ἐπέμεναν εἰς τὴν ἀπόφασίν τους, καὶ οἱ Μακεδόνες ἐπλησίαζον, ἔστερξεν ν' ἀναγωρήσῃ εἰρηνικὰ μαζῇ μὲ τοὺς ἀνθρώπους του. Οἱ Λεπρεᾶται λοιπὸν ὑπετάχθησαν εἰς τὸν Φίλιππον. Τὸ παράδειγμά τους τὸ ἐμιμήθησαν καὶ αἱ ἄλλαι πόλεις τῆς ἐπαρχίας, καὶ

ὁ Φιλίππος, ἀφοῦ εἰς ᾧ τῷέρας ὑπέταξεν ὅλην τὴν Τριφυλίαν, ἀπέρασεν εἰς τὴν Μεγαλόπολιν, καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὸ Αργος, ὃ που διάτριψεν ὅλον τὸ ἐπίλοιπον τοῦ χειμῶνος.

Μεγάλος θύρυσος συνέβη, κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν, εἰς τὴν Λακεδαιμονίαν. Οἱ Χῖλων, Σπαρτιατοὶ ἀπὸ βασιλικὸν αἷμα, καὶ νόμιμος κληρονόμος, καθὼς αὐτὸς ἴστοχάζετο, τοῦ Προκλέους, δὲν ἡμπορεύεται νὰ ὑποφέρῃ τὴν καταφρόνησιν τῶν δικαιωμάτων του, καὶ τὴν προτίμησιν ἐνὸς ζενου ὡς ὁ Λυκοῦργος. **Εγχεδίασε λοιπὸν μίαν ἐπανάστασιν,** νὰ ἔχετελεσθῇ μὲ τὴν Βοηθειαν τοῦ λαοῦ, τοῦ δποίου ἐζωογονοῦσε τὰς ἐλπίδας μὲ τὴν διαμοίρασιν τῶν ὑποζατικῶν. Συνομιλήσας λοιπὸν περὶ τούτου μὲ τοὺς φίλους του, καὶ λαϊὸν ὡς διακοσίους μὲ τὴν γνώμην του εἰς τὴν συνωμοσίαν, ἐπεγειρίσθη πρῶτα νὰ δολοφονήσῃ τὸν Λυκοῦργον καὶ τοὺς Εφόρους, δποῦ ἀνέβασσεν ἀκεῖνον εἰς τὸν θρόνον· καὶ τοὺς μὲν Εφόρους τοὺς ἐπλάκωσεν ἔξαφνα εἰς τὸν δεῖπνον, καὶ τοὺς ἐφόνευσεν· ὁ δὲ Λυκοῦργος, τὸ σημαντικότερον θύμα, μὲ δυσκολίαν ἡμπόρεσε καὶ ἐγλύτωτεν. Οἱ Χῖλων ἔπειτα ἐμβῆκεν εἰς τὴν Ἱάγορὰν, ἐκτύπησε τοὺς ἔχθρους του, ἐνεβαρύρουν τοὺς φίλους του, ἔκαμεν ὑποσχέσεις εἰς τὸν λαὸν, ἕως ὅποῦ, μὴ βλέπωντας καμμίαν βοηθειαν, καὶ καταλαμβάνωντας, ὅτι γίνεται τοῦ ἥτον χαμένη, ἀφυγε τελος πάντων. κρυψίως, καὶ ἐμβῆκεν εἰς τὰ χώματα τῶν Αχαιῶν.

Οἱ Απελλῆς εἶχε πάντα τὸν σκοπὸν του νὰ καταφέρῃ τοὺς Αχαιοὺς εἰς ὑποταγὴν· καὶ βλέπωντας, ὅτι τὸ μεγαλύτερον ἐμπόδιον τῆς ἐπιτυχίας του ἥτον ἡ ὑπόληψις, δποῦ ὁ Αράτος ἐχαίρετο, καὶ τὸν συμπολιτῶν του καὶ τοῦ Φιλίππου, ἐπροσπάθησε νὰ τοῦ ἀφανίσῃ τὴν ὑπόληψιν αὐτὴν, μὲ διεμέσα ἡμποροῦσεν. Αὐτὸς ἔκαμε φιλίαν μὲ τινὰς ἀπὸ τὴν φατρίαν τὴν ἔχθρὰν τοῦ Αράτου, τοὺς ἐμψύχωσε νὰ ἀκολουθοῦν τὴν ἔχθραν τους, τοὺς ἐπαρρήσιασε καὶ τοὺς ἐσύστησεν εἰς τὸν Βασιλέα. «Ἐπειδὴ, ἐὰν σὺ,» τοῦ εἶπε, «προσέχεις

• εἰς τοὺς λόγους τοῦ Αράτου, πρέπει νὰ μεταχειρίζεσθαι «τοὺς Αχαιοὺς, καθὼς εἶναι γραμμένον εἰς τὴν συνθήκην» • «ἔαν ὅμως σὺ προτιμήσῃς τέτοιους φίλους, ὃποίους σου «παρέρησιάζω, ἥμπορεῖς νὰ μεταχειρίσθης τοὺς Πελοποννησίους, ως θέλεις καὶ βούλεσαι.» Μὲ τὸν τρόπον τοῦτον κατέπεισε τὸν Φίλιππον νὰ διαφενδεύσῃ τοὺς σκοπούς του, ἵνας ἀπὸ τοὺς ὅποιους ἔχει τοῦτον, τὸ νὰ συνεργήσῃ εἰς τὴν μέλλουσαν ἐκλογὴν τοῦ στρατηγοῦ, ώστε αὐτὴ νὰ πέσῃ ἐπάνω εἰς ἓνα ἔχθρον τοῦ Αράτου. Ο καιρὸς τῆς ἐκλογῆς ἔφθασε, καὶ τὸ Μακεδονικὸν στράτευμα ἐπλησίασεν εἰς τὸν τόπον, ὃ που ἐγίνετο, μέ τὴν πρόφασιν νὰ ἀπεράσῃ εἰς τὴν Ηλείαν. Οθεν ὁ Απελλῆς ἀνιχνεύσας ἐπιδέξια τὴν ὑπόθεσιν, καταπείθων μερικοὺς, καὶ μερικοὺς ἄλλους φοβερίζων, κατώρθωσε τέλος πάντων, μὲ μεγάλην δυσκολίαν, νὰ ὄνομασθῇ στρατηγὸς ὁ Επέρατος. Τὸ στράτευμα ἐπειτα ἔκαμεν εἰσβολὴν εἰς τὴν Ηλείαν, καὶ ἐσύναξεν ἔκειθεν μεγάλη λάφυρα.

Ο Απελλῆς τώρα ἔμβασεν εἰς τὴν σκηνὴν νέον μηχάνημα κατὰ τοῦ Αράτου. Ο Αμφίδαμος, στρατηγὸς Ηλεῖος, ἐπειδὴ ἐπιάσθη αἰχμάλωτος ἀπὸ τοὺς Μακεδόνας, ἐπεχειρίσθη νὰ καταφέρῃ τοὺς συντοπίτας του εἰς συμμαχίαν μὲ αὐτούς· καὶ ὁ Φίλιππος τὸν ἡλευθέρωσε χωρὶς ἔξαγορὰν, καὶ τὸν ἐδιύρισε νὰ τοὺς προβάλῃ, ὅτι οἱ αἰχμάλωτοί των θὰ ἐπιστρέψουν ἡλεύθεροι, τὰ ύποστατικά τους θὰ διαφενδευθοῦν ἐνατίον κάθε προσβολῆς, καὶ αὐτοὶ θὰ χαίρονται τὰ χτήματά τους τελείως ἀνεξάρτητα, χωρὶς νὰ ἔχουν εἰς τὴν πόλιν τους ξένην φρουρὰν, καὶ χωρὶς νὰ πληρόνουν φόρον. Τὰ προβλήματα ταῦτα, ἀγκαλὰ καὶ πολλὰ ἐλκυστικὰ εἰς ἀνθρώπους, ὃπου ὑπέφερναν τὰ μεγαλύτερα κακὰ τοῦ πολέμου, μολοντοῦτο ἔκεινοι τὰ ἀπέβαλλαν, καὶ ὁ Απελλῆς ἔρριγνε τὸ βάρος ἐπάνω εἰς τὸν Αράτον καὶ τοὺς φίλους ἔκεινου, ὅτι δῆλος ἔκεινοι ἐμπόδισχν χρυφίως τὸν Αμφίδαμον τοῦ γὰρ παρακινήσῃ τοὺς συντοπίτας του, προ-

λέγοντες μάγαν κίνδυνον εἰς ὅλην τὴν Πελοπόννησον, ἐὰν οἱ
Ηλεῖοι ἐμβαίνων ὑπὸ τὴν ἐπίθροιαν τοῦ Φιλίππου. Οἱ Βασι-
λεὺς, κατὰ πρῶτον, ἔδωκεν ἀκρύασιν εἰς τὴν συκοφαντίαν·
ἔδειρε νὰ κραχθοῦν δὲ Αράτος καὶ οἱ μεγαλύτεροι φίλοι τούς,
καὶ ἐπρόσταξε τὸν Απελλῆν νὰ διπάναλάβῃ τὰς κατηγορίας.
ἔμπροσθέν τους. Εκεῖνος τὸ ἔκαμε, καὶ ἐπρόσθεσεν, ὅτι ὁ Βα-
σιλεὺς, ἐπειδὴ τοὺς ἡῆρε τόσον ἀχαρίσους, εἶχε σκοπὸν νὰ
ἐπιτρέψῃ εἰς τὴν Μακεδονίαν, ἀφοῦ ἐξηγήθη εἰς τοὺς Αχαιοὺς
τὰ αἴτια, διὰ τὰ ὄποια τοὺς ἀφηνεν. Οἱ Αράτος παρεκά-
λεσε νὰ μὴ γένη βιαστικὴ ἀπόφασις, καὶ νὰ ἐξεταχθῇ μὲ
περισσοτέρον ἀκριβειαν ἢ ὑπόθεσις· καὶ ὁ Φιλίππος ἔδωκε
καιρὸν, καὶ υπεσχέθη νὰ προσέξῃ εἰς τὴν ἐξέτασιν. Οἱ Απελ-
λῆς ἥμως, εἰς τὸ διάσημα τοῦ ἀκολούθου καιροῦ ὄποιο ἔδιέ-
τρεζε, διὰν ἀφερνεν ἐμπρὸς καμμίκην ἀπόδειξιν τῆς κατηγορίας
του, ἐνῷ ἔνα τυχούν περισατικὸν ἐπρόσφερεν εἰς τὸν Αρά-
τον τὸ ἐπιθυμητότερον μέσον τῆς ἀθωώσεώς του. Οἱ Αμφί-
δαμος ὑποπτευθεὶς ως ἀπιστος ἀπὸ τοὺς Ηλείους, ἦτον κοντὰ
νὰ πιασθῇ ἀπὸ αὐτοὺς, καὶ νὰ ζαλθῇ εἰς τὴν Αιτωλίαν,
ὅποτε ἔκεινος; ἀνανοηθεὶς κατέφυγεν εἰς τὸ στρατόπεδον
τῶν Μακεδόνων. Οἱ κατηγορηθέντες ἀρχηγοὶ τῶν Αχαιῶν,
ἀκούσαντες τὸ ἔκει φθάσιμόν του, παρεκάλεσαν τὸν Φί-
λιππον νὰ τὸν ἐξετάσῃ. Λί ἀποκρίσεις του τοὺς ἀπέδειχ-
ναν ἀθώους· καὶ τὸ ἀπρτέλεσμα δῆλος τῆς ὑποθέσεως
ἐστάθη τὸ νὰ ἀποκτήσουν, δὲ Αράτος καὶ οἱ φίλοι του,
τὴν μεγίστην ὑπόληψιν καὶ εὔνοιαν τοῦ Βασιλέως, καὶ
νὰ τὴν γάσῃ ὀλότελα δὲ Απελλῆς.

Οἱ Φιλίππος εἶγε τότε χρείαν ζωτροφιῶν διὰ τὰ
σρατεύματά του, τὰς ὄποιας ἡμποροῦσε μόνον νὰ ἐπιτύχῃ
ἀπὸ τὴν γενικὴν Συνέλευσιν τῶν Αχαιῶν. Αὐτὸς εἶδεν,
ὅταν ἐσυνάγῃ ἡ Συνέλευσις, ὅτι οἱ φίλοι τοῦ Αράτου δέν
ἐνεργοῦσαν πλέον μὲ ζῆλον ὑπὲρ αὐτοῦ, ὅντες δυσαρεσμένοι,
διότι εἰς τὴν ὑπέραν ἐκλογὴν τοῦ σρατηγοῦ, δὲ Απελλῆς ἀ-

γεκατώθη διὰ νὴ φοβίση τοὺς δέδοντας τὰς ψήφους, καὶ νὴ
ρέψῃ κάτω τοὺς ἐδίκους τῶν φίλους. Οἱ Επέρατοι, ὁ ὅποῖς
ἐκλέχθη διὰ συνεργίας τῶν Μακεδόνων, εἶχεν ὀλίγην ἀξιό-
τητα, καὶ μικρὸν ὑπόληψιν ὅθεν ὁ Φίλιππος, σογαζόμενος
φιλελιμώτερον νὴ προστρέψῃ εἰς τοὺς Αράτους, συνωμέλησε
καὶ μὲ τοὺς δύο, καὶ ἔρριψεν ἐπάνω τοῦ Απελλοῦ τὸ αἴτιον
κάθε κακοῦ, καὶ τοὺς παρεκάλεσε νὰ μένουν πάντοτε φίλοι
του, καθὼς καὶ πρώτα. Οἱ Αράτοι λοιπὸν ἐδέγγυθησαν πρό-
θυμα τὰς φιλικὰς προσφοράς του, καὶ ἐσύντρεξαν τὰς ἀποθυ-
μίας του, καὶ οὕτως ἡ παροῦσά του ἀνάγκη ἐβοηθήη πλου-
σιοπάροχα ἀπὸ τοὺς Αχαιοὺς, καὶ παντοτεινὴ προμήθεια
ἔγινε διὰ τὸ μέλλον. Όθεν αὐτὸς ἀπεφάσισε, διὰ νὰ τελειώσῃ
ὅτλίγωρα τὸν πόλεμον, νὰ κατασκευάσῃ σόλον καὶ τὸ ὑπό-
χοιπον τοῦ χειμῶνος τὸ ἔξωδευσεν εἰς τὸ νὰ μάνθινῃ τοὺς
Μακεδόνας τὰ γαυτικὰ, οἱ ὅποις ἐδείγγυθησαν μαθῆται πρό-
θυμοι, καὶ ἔγιναν ὄγλιγωρα ἀξιοὶ καὶ εἰς τὴν δούλευσιν τῆς
Θαλάσσης, καθὼς ἦταν καὶ τῆς ξηρᾶς. Εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ὅμως
τοῦ σχεδίου τούτου ἀπήντησε κάποιας δυσκολίας, ἐξ αἰτίας
νέων καὶ μᾶλλον ἐγληματικῶν σκανδάλων τοῦ Απελλοῦ.

Ο Αντίγονος, εἰς τὸν θάνατόν του, ἐπρόβλεψε μὴ ἐπιμέ-
λειαν νὰ μὴ βλαφθοῦν τὰ συμφέροντα τοῦ διαδόγου, ἐν ὅσῳ
ἡτον ἀνθλικος, καὶ νὰ μὴν ἐνοχληθῇ ἡ εἰρήνη τοῦ Βασιλείου
του. Διὰ νὰ ἀπομακρύνῃ, ὅσον ἥμποροῦσε, κάθε εὔκολίαν ἀ-
πάτης, αὐτὸς ἔβαλεν ἀνθρώπους εἰς ὅλα τὰ πρῶτα ἀξιώμα-
τα, τόσουν πολιτικὰ ὅδον καὶ σρατιωτικὰ, καὶ ἐδιέρισεν;
ὅσους ἔκλεξεν αὐτὸς νὰ τὰ βασάζουν, ὥσπου ὁ διάδοχος νὰ
φθάσῃ εἰς ἡλικίαν. Αὐτὸς ἐδιόρισε τὸν Απελλῆν, ἐναὶ ἀπὸ
τοὺς ἐπισάτας τοῦ Βασιλέως τὸν Λεόντιον, ἀργηγὸν τῶν
Ασπιδοφόρων· τὸν Μεγαλέαν, χαρτοφύλακα· τὸν Ταυρίωνα,
θεωρητὴν τῶν εἰς τὴν Πελοπόννησον ὑποθέσεων, καὶ τὸν
Αλέξανδρον, ἀρχηγὸν τῆς Βασιλικῆς σωματοφυλακῆς. Ο Α-
πελλῆς ὅμως δὲν εὐχαριτεῖτο εἰς τὴν ἔξουσίαν, ὅπου ὁ Αντί-

γονος του είδωκεν, ώς ξπισάτην, τὴν ἑποίαν ὁ Φίλιππος επιβεβαίωσε θεωρῶντάς τον, ώς πιστάταν του σύμβουλον, καὶ ως αὐθιρωπὸν, εἰς τοῦ ὄποιου τὴν γνώμην ἐσυνήθιζε νὰ ὑπακούῃ. Αὐτὸς ἐβάλθη μὲ ὅλα του τὰ δυνατὰ νὰ καταστέψῃ μίαν τάξιν πραγμάτων, ἡ ὄποια τοῦ εἶδε πολλοὺς συντρόφους εἰς τὴν ἔξουσίαν. Ο Λεόντιος καὶ ὁ Μεγαλέας ἦταν βεβίχιοι εἰς τὰς προσαγάξεις του, ὅχι ὅμως καὶ οἱ ἄλλοι δύω καὶ τούτους λοιπὸν ἐπροσπαθοῦσε νὰ διαβάλῃ εἰς ὅλας τὰς περιτάσσεις. Εναντίον τοῦ Ταυρίωνος αὐτὸς δὲν ἐκοττοῦσε νὰ προτφέρῃ φανερὰ κατηγορίας, ἀλλ' ἐπροσπαθοῦσε, ἐπαινῶντάς τον κάπως σκεπαῖς καὶ προφυλαγμένα ὥστε καλὸν καὶ ἔμπειρον σρατιώτην, νὰ τὸν ἀποδείξῃ ὅχι ἐπιτήδειον πολιτικόν. Τὰ τεχνεύματά του ἡμποροῦσαν ἵσσως νὰ εὐδοκιμήσουν, ἀγίσως εἰς τὸν ἴδιον καίρον δὲν ἀπετύχαινεν εἰς τὸ κατὰ τοῦ Αράτου κίνημα ἀλλὰ καθὼς τὸ πρᾶγμα κατήντησεν, ἡ ὑπόληψις αὐτοῦ ἐβούλιαζε καθημέραν, ἔως ὅτου ἡ λανθασμένη του φιλοδοξία τὸν παρέσυρεν καὶ εἰς πρυδοσίαν. Εσυμφώνησε λοιπὸν μὲ τὸν Λεόντιον καὶ τὸν Μεγαλέαν νὰ ἔμποδίσουν τὴν βασιλικὴν δουλευσιν μὲ τοι τρόπους ἡμποροῦσαν, καὶ ἀπεφάσισαν, ὅτι ἔχεινος μὲν οἱ δύω νὰ μείνουν μὲ τὸ σράτευμα, καὶ να προξενήσουν τὴν ἀπράξιαν του, ὅταν χρειασθῇ νὰ ἐνεργήσῃ, ὁ δὲ Απελλῆς νὰ τερεωθῇ εἰς τὴν Χαλκίδα, καὶ νὰ ἔμποδίσῃ τὸ σάλσιμον τῶν ζωοτροχιῶν καὶ βοηθειῶν.

Οταν ἔφθασεν ἡ ἀνοιξία, ὁ Φίλιππος ἔμίσευσεν ἀπὸ τὴν Κόρινθον μὲ τὸν ἐδίκωντου καὶ τῶν συμμάχων του τὸν στόλον δια νὰ χυριεύσῃ τὴν Κεφαλληνίαν, νῆσον πολὺ γρήσιμον καὶ εἰς τὰ δύω πολεμοῦντα μέρη, τόσον διὰ τὴν εὐκαρπίαν της, ὃσον καὶ διὰ τὴν θέσην της. Οἱ Αἰτωλοί, ὅταν διέβαιναν εἰς τὴν Ηλευθερίαν, ἢ διὰ τὴν ἐλεηλατεῦσαν τὰ παραθαλάσσια τῆς Αλαργανίας καὶ τῆς Ηπείρου, τὸ ἔκκαυντον ταῖς περισσότερας φθρᾶς μεταγειρίζεντο.

πλοια τῶν Κεφαλλήνων. Οθεν ὁ Φίλιππος ἐπεθύμει νὰ τοὺς ὑσερῆτρ τὸ μέσον τοῦτο, καὶ νὰ κυριεύσῃ ἔκεινον τὸν τόπον, ὁ δποῖος ἐσκέπαζε τὰ παραχαλάσσαια καὶ τῶν Ηλείων καὶ τῶν Αἰτωλῶν. Απέβη λοιπὸν εἰς τὴν Νῆσον, καὶ ἐπολιόρκισε τὴν Πάλην, μίαν τῶν μεγαλητέρων της πόλεων, εἰς τὴν ἥποιαν οἱ Μαχεδόνες, ὅφου ἐπλησίασαν τὰς πολεμικὰς μηχανὰς μὲ ἐπιμέλειαν καὶ διηπειρίαν, ἀνοιξαν εὐθὺς γαλάστραν εἰς τὰ τείχη. Οἱ πολιορκούμενοι, ἐπειδὴ ἀκόμη ἀρνοῦντο νὰ παραδοθοῦν, οἱ ύπὸ τὸν Λεόντιον ἀσπιδοφόροι ἐδιορίσθησαν νὰ κάμουν τὴν ἔφοδον. Τρεῖς φοραῖς ἦλθαν καντὰ νὰ ἀπεράσουν τὴν γαλάστραν, ἀλλ' ἐμποδίσθησαν νὰ προχωρήσουν ἀπὸ τὸν προδότην ἀργηγόν τους, βοηθούμενοι καὶ ἀπὸ πολλοὺς τῶν μικροτέρων ἀξιωματικῶν του, ἐφθαρμένων εἰς τὴν προδοσίαν. Οθεν ἔκεινοι ἐπρώγθησαν ὅπιστο μὲ γαῖμὸν, μολονότι ἡμιποροῦσαν καλώτατα νὰ κυριεύσουν τὴν πόλιν· καὶ ὁ Φίλιππος, βλέπωντας τὴν ζημίαν τῶν στρατευμάτων του, καὶ τὸ κακὸν φέρσιμον τῶν ἀξιωματικῶν του, παραίτησε τὴν πολιορκίαν.

Οπότε ὁ Φίλιππος ἐκυρίευσε τὴν Τριψυλίαν, ὁ γειτονικὸς λαὸς τῆς Φιγαλίας ἐσηκώθη ἕὰ ἄρματα ἐναντίον τῶν Αἰτωλῶν, ὅπου ἐφρουροῦσαν τὴν πόλιν του, καὶ τοὺς ἐσενογρήσε ν ἀναγωρήσουν. Οἱ Μεσσήνιοι, ἐλευθερωθέντες οὕτως ἀπὸ τὸν φόβον ὃποῦ τοὺς ἐβαζοῦσεν ἀπράκτους, ἐπῆρχν εὐθὺς μέρος εἰς τὸν πόλεμον, καὶ ἐπρόσφεραν τὸ ἀνάλογον μερίδιόν τους εἰς τὸν εἰς Κεφαλληγίαν σόλον. Ενῷ ἐπολιορκεῖτο ἡ Πάλη, οἱ Λακεδαιμόνιοι, ύπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Λυκούργου, εἰσέβαλαν εἰς τὸν τόπον ἔκεινων, καὶ ὁ Δορύμαχος ἐμβῆκε συγχρόνως εἰς τὴν Θεσσαλίαν μὲ τὸ ἥμισυ τῶν δυνάμεων τοῦ ἔθνους του. Οἱ Φίλιππος ἐλαβεν εἰς τὸν ἴδιον κακρὸν Πρέσβεις καὶ ἀπὸ τοὺς Μεσσηνίους καὶ ἀπὸ τοὺς Ακαρνᾶνας, διὰ μέσου τῶν ὅποιων, οἱ μὲν πρῶτοι τὸν ἐπαρακλοῦσαν νὰ ἔλθῃ εἰς διαφένδευσίγ τους ἔγαντίον τοῦ Λυκούρ-

γου, οἱ δὲ δεύτεροι, νὰ ὠφεληθῇ ἀπὸ τὴν εὐχαίριαν, καὶ νὰ λεγλαχτήσῃ ὅλην τὴν Αἰτωλίαν. Επεκρατοῦσαν τότε οἱ ὄνοματά
ζόρενοι ἐτῆσιει ἀνεμοί, ὃποι ἔφυσοῦσαν ἀπὸ τὴν Κεφαλ-
λαγίαν κατευθεῖαν πρὸς τὰ παράλια τῆς Μεσσηνίας, καὶ οἱ
Μεσσήνιαι ἔλεγαν πρὸς τὸν Φίλιππον, ὅτι ὁ σὸλοςτου ἡμπο-
ροῦσε νὰ ἀπεράσῃ δικὸ μίαν ἡμέραν, καὶ μὲ τὸν τρόπον τοῦ-
τον αὐτὸς νὰ πέσῃ κατεπάνω τοῦ Λυκούργου, ὃποι ἦτον ἀ-
προειδοποίητος καὶ αὐτοῖμος. Οἱ Λεόντιοι ἐβοηθοῦσε μὲ ζέ-
σιν τοὺς σκοποὺς τῶν Μεσσηνίων, ἐπειδὴ ἐζογάζετο, δτε οἱ
ἴδιοι ἀνεμοί, ὅποι ἔφερναν τὸν σόλον εἰς τὰ παραθαλάσσια
τους, οἱ δὲ αὐτοὶ ἡμποροῦσαν καλώτατα νὰ ἐμποδίσουν
τὴν επιειροφγήν του· καὶ ὅτι, ἀφοῦ οὕτως ἐδιώγητο ὁ Λυ-
κούργος ἀπὸ τὸν τόπον τους, ἐπρεπε τὸ ἐπίλοιπον μέρος τοῦ
καλοκαιρίου νὰ τὸ ἀπεράσῃ ἀργὸς, καὶ οἱ Αἰτωλοὶ νὰ
ἡμπορέσουν οὕτω νὰ τελειώσουν τὰν σκοπόν τους εἰς τὴν Θεσ-
σαλίαν καὶ τὴν Ηπειρον. Η γνώμη τῶν Ακαρνάνων ὑπεσηρί-
ζετο ἀπὸ τὸν Αράτον, καὶ ὁ Φίλιππος τὴν ἐδέγη μὲ με-
γαλην ἔτοιμότητα, ἐπειδὴ ἡ εἰς τὴν Πάλην ἀποτυχία τοῦ
ἄγοιξε τὰ μάτιατου εἰς τὸ ἀπιεισ φέρσιμον τοῦ Λεοντίου,
καὶ δι' αὐτὸ, ἔτοιμάσθη παρευθὺς νὰ εἰσβάλῃ εἰς τὴν Αἰ-
τωλίαν. Διὰ νὰ μὴ μείνουν ὅμως καὶ οἱ Μεσσήνιοι τελείως
ἀβοήθητοι, ἔγραψε πρὸς τὸν Επέρατον, παρακαλῶντάς τον
νὰ τοὺς βοηθήσῃ μὲ τὰ σρατεύματα τῆς Αγαῖας.

Εὐθὺς ὃποι ὁ Φίλιππος ἐπάτησε τὴν σερεάν, ὅλοι οἱ
Ακαρνᾶνες, ὃποι ἡμποροῦσαν νὰ βασάζουν ὅπλα, ἐνώθησαν
μαζήτου. Αὗτοὶ ὑπέφεραν πρωτήτερα μεγάλας δυσυχίες ἀπὸ
τοὺς κακούς των γείτουνας, καὶ τὴν εὐχαίριαν αὐτὴν τοῦ νὰ ἐχ-
δικηθοῦν μὲ τὴν βοήθειαν τῶν Μακεδόνων, τὴν ἀγκαλιασαν
μὲ τόσην προθυμίαν, ὥστε ὃποι ἐπαρρησιάσθησαν εἰς τὴν
σρατιωτικὴν ἀναθεώρησιν, ὅχι μόνον δισεις ἐδιορίζοντο ἀπὸ
τὸν νόμον, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ ἀλλοι, τῶν ὅποιων τὴν ἀγκαλι-
αζοῦς ἐξαιροῦσεν ἀπὸ τὴν ὑποχρέωσιν. Παρόμοιας αἵτίαις ἐνέ-